

MATEMÀTIQUES ARA MAT 3

Dades:

- Escola Arnau Berenguer -El Palau d'Anglesola-
- Nivell: 5è de Primària
- Nº alumnes: 27 (desdoblament en les àrees instrumentals)
- Activitats: **Descobrim el nombre pi**

Material:

- Cèrcol de gimnàstica de 3 mides
- Cinta mètrica i guix
- Regle, tisores, pegament i colors
- Llibreta / full quadriculat

Justificació (Dimensió Connexions)

Donat que estàvem treballant les mesures de longitud, fou avinent poder treballar i fer coincidir el descobriment del nombre pi amb la celebració del seu dia, 14 de març, data que casualment també està relacionada amb el nom de físics importants traspassats.

Desenvolupament

Primera sessió:

Es va portar cèrcols de gimnàstica de tres mides diferents. Per parelles, es mesura el diàmetre i la seva longitud. Cada cop que completem la mesura del diàmetre, ho marquem amb un guix. Anotem les dades a la llibreta.

Fem un gràfic i posem en comú els resultats obtinguts.

Descobertes

• Longitud de la circumferència. $\bigcirc d=2r / Lc=2 \cdot \pi \cdot r$

Aros	Diàmetre	Longitud	L/D = π
	60 cm	3 vegades + 9 cm	$189/60 =$ 3'15
	49 cm	3 vegades + 7 cm	$154/49 =$ 3'14
	35 cm	3 vegades + 5 cm	$110/35 =$ 3'14

Possibles preguntes?

-Si fem més gran el diàmetre, la circumferència es fa gran o petita?

-Són proporcionals les mides del diàmetre i la circumferència?

-Quin quocient obtenim en dividir la longitud del cercol gran entre el diàmetre? I el mitjà?

I el petit? Quina relació veiem entre els tres?

-Podem completar una frase: "La circumferència de ... és aproximadament 3,14 vegades el diàmetre de ..."

-Sabent la longitud de la circumferència, com podem calcular el diàmetre?

Argumentem sobre el que hem fet:

Així a més hem agafat 3 mides d'aros i primerament, hem calculat el diàmetre dels aros. Després hem agafat el que mesura el diàmetre i hem calculat quantes vegades hi cabria i si ens sobrava alguna part són els resultats.

També hem après un nou número que és π i és un número infinit, resultat de dividir la longitud d'un aro entre el seu diàmetre.

Així hem fet com un experiment.

Material:

- Un aro (de la mida que vulguis)
- Una cinta mètrica (com les que fan servir per cosir)
- Un què o un rotolador (del color que vulguis menys el color d'ara)

Primer hem mesurat el diàmetre de l'aro. Jo he fet una mida mitjana d'aro i m'ha donat 49cm.

Després hem mesurat, agafem la cinta mètrica, i mesurem, per fora de l'aro, 49 cm (fent una de comença pels el punt de l'ara d'on volem començar).

Hem mesurat 49cm, llavors ho tornem a fer fins que ja no es pot mesurar més 49cm i, si ens sobra un tros, mesurem quants centímetres queda.

Ha sigut molt divertit!

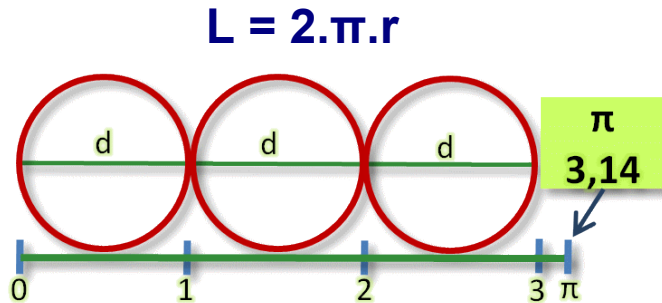
I la descoberta...

He descobert el nombre (pi) π

Conclusió:

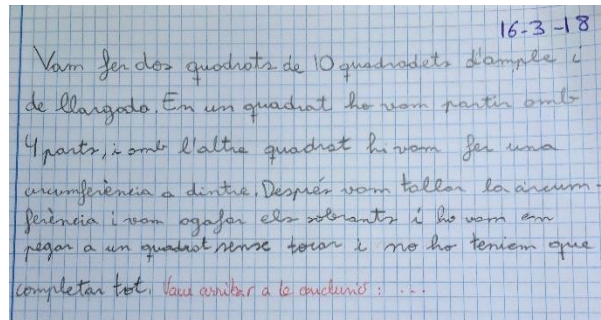
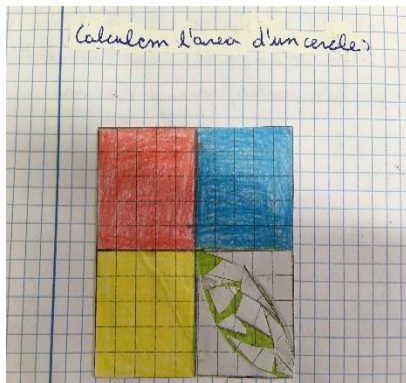
El número pi és el resultat de la suma de de 3 vegades el diàmetre del cercle i una mica més (3,14). No importa si són grans o petits però sempre contenen el número pi. El seu valor no és exacte i s'ha demostrat que té infinites xifres decimals que no segueixen cap pauta.

Per tant, la longitud de la circumferència = diàmetre. $\pi = 2 \cdot \text{radi}$. $\pi = 2 \pi r$

Segona sessió:

Seguint la mateixa línia, es vol saber com es calcula la superfície del cercle i per això, en un full quadricular, es dibuixa dos quadrats comptant 10 quadrats de costat. El primer es divideix en 4 parts i cada una es pinta de color diferent. En el segon quadrat es dibuixa una circumferència al seu interior amb radi de 5 quadrats. Es retalla el cercle i les vores restants es peguen a una de les quatre parts pintades.

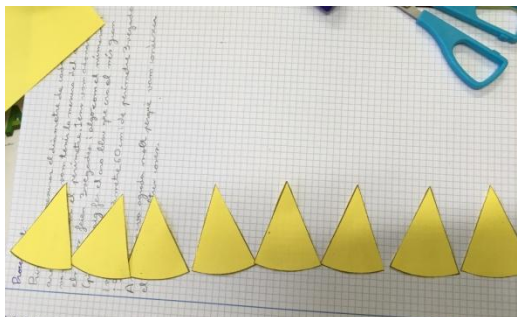
Conclusió:

Es demostra que la superfície d'un cercle de radi r , és igual a 3 quadrats de costat r i una mica més. Per tant, la superfície del cercle = $\pi \cdot r^2$

L'àrea del cercle equival a pi vegades el quadrat del radi.

Tercera sessió

A partir d'una capsa de formatgets observem la seva disposició i per parelles pensem com podem organitzar-los de manera que ens permeti calcular l'àrea. Hem retallat amb cartolina un cercle i cada una de les seves parts les hem descompost en molts triangles com si fos un polígon regular de molts costats. S'han manipulat de diferents maneres i les que més s'han repetit han estat les de les imatges.

Centrant-nos en la primera imatge i hi ha que ha argumentat que la base és igual que la longitud de la circumferència ($2 \pi r$), que té una alçada que és el radi (r) i que formen una cadena de triangles. Quan ho calculem en realitat ens surt l'àrea del triangle!

$$\text{Àrea del cercle} \quad \frac{2 \pi r \cdot r}{2} = \pi \cdot r^2$$

2

Donat que les dues fórmules (longitud de la circumferència i l'àrea del cercle) s'assemblen, podem raonar que aquesta darrera on apareix r^2 ha de ser òbviament, la de la superfície.

Durant aquesta sessió hem parlat de:

-Quina seria la superfície de 1/8 part dels formatgets? I de la meitat?

-Quin tipus d'angle representa cada formatget ? Quant mesura?

-Hem representat diferents angles (recte, agut, obtús, pla i complet) .

Dictat matemàtic

-Dibuixa un quadrat de 20 quadrets de costat.

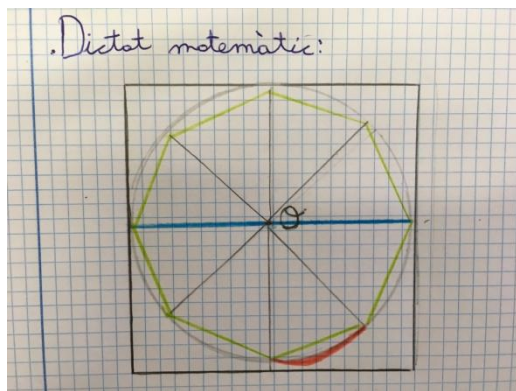
-Marca el centre O i dibuixa una circumferència amb un radi de 5 quadrets.

-Marca el diàmetre de color blau.

-Divideix la circumferència en 8 parts iguals.

-Uneix les seves cordes amb color verd.

-Afegeix un element que vulguis.

Valoració

El desenvolupament de la primera sessió ha anat molt bé. L'alumnat ho ha viscut de forma motivadora i engrescadora. En la segona i tercera sessió he volgut presentar la mateixa activitat (càlcul de l'àrea del cercle) de dues maneres diferents. Han estat interessants les seves descobertes però ens ha faltat temps.

Activitat engrescadora en altres companys/es.

Crec que l'escola necessita compartir i detallar els diferents tipus d'activitats i com progressen en cada nivell dins del propi cicle, impulsant la seva riquesa i nous punts de vista. De fet, la formació feta l'he compartit amb els cicles més propers i es vol fer extensiva a la resta del claustre abans de finalitzar el curs.

Finalment vull destacar tot el meu agraïment a les dues formadores per tot l'entusiasme que ens han tramès!!